

مقدمه و تاریخچه :

ارزشیابی، بررسی رفتارهای یادگیری در دانشجویان بوده و با استفاده از آزمون های مختلف نظیر : چند گزینه ای، تشریحی، صحیح - غلط و ... صورت می گیرد. اگر به اهداف برنامه های آموزشی به صورت عمیق توجه کنیم در می یابیم که اهداف با توجه به حیطه های یادگیری تنظیم می گردند لذا می توانند در سه حیطه شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی طبقه بندی شوند.

یادگیری در حیطه روانی - حرکتی (سایکوموتور) منعکس کننده حد متعالی یادگیری است که صلاحیت و شایستگی دانشجو را نشان می دهد. در علوم پزشکی شیوه های مختلفی برای ارزیابی صلاحیت های بالینی وجود دارد که می توان به آزمون های OSCE, PMP, CourseIn و ... اشاره کرد.

آزمون بالینی ساختاری (OSCE)، یک آزمون ارزیابی عملکرد است و یک رویکرد عملی در دنیای واقعی برای یادگیری و ارزیابی است. در روند بهینه سازی این آزمون در طی دهه های گذشته سنجش مهارت های ارتباطی، معاینات فیزیکی، توانای ثبت یافته ها و تشخیص و تصمیم گیری بالینی به این آزمون اضافه شد. تلاش گردید در طول ایستگاه های استاندارد، علاوه بر بیمار از مدل های بالینی، شبیه سازی شده (بیمار نما) و حتی مانکن استفاده

شود و رفتار دانشجویان با مشاهده مستقیم و غیرمستقیم را با استفاده از چک لیست استاندارد و مقیاس های نمره دهی ارزشیابی گردد.

مزایای آزمون O.S.C.E

- 1- آزمون توسط مدرس/ مدرسین طراحی می گردد و محتوای آن را می توان جهت طیف های مختلف دانشجویان از مبتدی تا ماهر ایجاد کرد.
- 2- میزان مهارتهای بالینی دانشجو با این روش قابل سنجش است.
- 3- جنبه هایی از معاینات و معالجات که امکان ارزیابی آنها با آزمون های کتبی وجود ندارد با آزمون OSCE به راحتی قابل سنجش می باشند.
- 4- روش انعطاف پذیری است (هر یکسال یکبار).
- 5- قابلیت تکرار دارد.
- 6- نمره دهی در این روش، عینیت بیشتری نسبت به سایر روش ها دارد.
- 7- اعتبار آزمون بالاست.
- 8- دقیق و هدفمند است.

معایب O.S.C.E:

- 1- تعداد نیروهای زیادی برای برگزاری لازم است.
- 2- نیاز به مکان مناسب، برای تشکیلات و تدارکات وسیع دارد.
- 3- مدرس / مدرسین باید چک لیست ها و سوالات فراوانی تهیه نمایند.
- 4- برخی از بیماری های مورد نظر نایاب بوده و پیدا کردن بیمار برای آن مشکل است.
- 5- برگزاری آزمون، وقت گیر است.

مراحل و چگونگی انجام آزمون O.S.C.E

مرحله اول : در اولین قدم تهیه یک پیش نویس از آزمون در رشته تخصصی مورد نیاز می باشد. در این پیش نویس موضوعات یادگیری به همراه رفتارهای مورد انتظار دانشجویان طراحی می گردد. این جدول شبیه به جدول بودجه بندی سوالات می باشد.

نوع سوال	تاریخچه	معاینه	گرافیک بررسی	پاراکنالیک بررسی	اداره بیمار
آسم ریوی	-	-	*	*	*
آمفیزم	-	-	*	-	*
اسپیرومتری	-	*	*	*	-

مرحله دوم : پس از انتخاب محتوای هر آزمون، باید جهت هر موضوع یادگیری و رفتار مورد انتظار چک لیست یادگیری یا مقیاس نمره دهی تهیه شود. برای نمونه در جدول بالا باید در خصوص موضوع آسم، چک لیست های رفتاری معاینه - سمع - دق تهیه شود.

در صورتیکه از مقیاس نمره دهی استفاده شود باید برای هر رفتاری که نشانه یادگیری است، بودجه بندی امتیازی

بعمل آید. برای نمونه جهت بررسی رادیوگرافی در بیمار دچار آمفیزم :

1- گرافی را به صورت P.A و Lateral تفسیر کند.
2 نمره

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی فسا

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

اصول طراحی آزمون های
استاندارد بالینی ساختار
یافته عینی O.S.C.E

تهیه شده در :

کمیته ارزیابی دانشجو

- تاکید به ارائه برچسب حاوی کد شناسایی در هر
- ایستگاه به آزمونگر
- تاکید به مطالعه راهنمای دانشجو به دقت در ابتدای
- هر ایستگاه
- پخش صدای زنگ به صورت امتحانی و تاکید بر
- لزوم توقف فعالیت ها و ترک ایستگاه با شنیدن
- صدای آن
- تاکید بر تکمیل فرم نظرسنجی بعد از آزمون

ساختار OSCE:

ساختار کلی OSCE به این صورت است که هر دانشجو به صورت متوالی چندین ایستگاه را پشت سر می گذارد و در هر یک از آنها طی مدت زمان واحدی، یک وظیفه مشخص بالینی را انجام میدهد. با شنیدن صدای زنگ، دانشجو ایستگاه را ترک می کند و به ایستگاه بعدی می رود و دانشجوی دیگری وارد ایستگاه می شود. معمول OSCE به صورت چرخشی برگزار می شود.

ساختار و اجزای هر ایستگاه وابسته به مهارتی است که قرار است در آن ارزیابی شود. معمول این طور است که عملکرد دانشجو در مواجهه با بیمار مورد ارزیابی قرار می گیرد.

تعداد ایستگاه هایی که برای یک OSCE در نظر گرفته می شود، متغیر است. این مساله به هدف آزمون و شرکت کنندگان آزمون وابسته است

- ۲- نکات اصلی مربوط به پارانشیم ریه را باز شمرد. ۳ نمره
 - ۳- علایم های پراینفلیشن ریوی را ذکر نماید. ۳ نمره
 - ۴- تغییرات اسکلتی قفسه سینه را توضیح دهید. ۲ نمره
- جمع کل : ۱۰ نمره

مرحله سوم : بر اساس پیش نویس آزمون، ایستگاه های برگزاری آزمون، انتخاب می شوند. تعداد ایستگاه ها ۱۲- ۲۰ ایستگاه است در هر ایستگاه ۳ تا ۲۰ دقیقه وقت به دانشجو داده می شود. در بین ایستگاه ها یک ایستگاه با امکانات پذیرایی مختصر در نظر گرفته شود.

مرحله چهارم: دانشجویان تک تک وارد هر ایستگاه شده و از ایستگاه ابتدایی شروع و تا ایستگاه انتهای مسیر را ادامه دهند. (به دلیل اثر خستگی توصیه می شود که ایستگاه استراحت حتما استفاده شود تا خستگی بر عملکرد دانشجویان تأثیر نگذارد).

مرحله پنجم : در پایان هر رویه باید بازخورد یا **Feed Back** به دانشجو داده شود. این بازخورد علاوه بر تأثیر فراوانی که بر دانشجو در خصوص یادگیری فوری دارد، می تواند به افزایش مهارت ممتحنین منجر گردد..

پیشنهاد می شود موارد زیر در این جلسه مطرح شود:

- توضیح در مورد تعداد ایستگاه ها، نحوه آغاز حرکت
- و چرخش در ایستگاه ها، ایستگاه استراحت نحوه
- حضور در قرنطینه
- یادآوری قوانین و مقررات از جمله عواقب همراه
- داشتن تلفن همراه

دکتر شهناز کریمی
دکتر فاطمه رضایی
خانم زینت دادیار